Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
της 30ής Απριλίου 2019[1 i]

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-508/18 και C-82/19 PPU

Minister for Justice and Equality
κατά
O.G.
και
P.I.

[αιτήσεις του Supreme Court (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ιρλανδία)
και του High Court (ανώτερου δικαστηρίου, Ιρλανδία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Άρθρο 6, παράγραφος 1 – Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως – Έννοια του όρου "δικαστική αρχή" – Εισαγγελική αρχή – Ανεξαρτησία έναντι της εκτελεστικής εξουσίας»

1. Με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Özçelik[2] ανέφερα ότι, «[κ]αίτοι θα μπορούσε, με την ευκαιρία αυτή, να δοθεί γενική απάντηση στο ερώτημα κατά πόσον οι εισαγγελικές αρχές των κρατών μελών νομιμοποιούνται να εκδίδουν [ευρωπαϊκά εντάλματα συλλήψεως], φρονώ ότι η παρούσα προδικαστική παραπομπή δεν αποτελεί συναφώς ιδανική ευκαιρία», καθόσον, στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης, ζητείτο να διευκρινιστεί εάν η εισαγγελική αρχή μπορούσε να εκδώσει εθνικό ένταλμα συλλήψεως κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ[3].

2. Η ευκαιρία παρουσιάζεται εν προκειμένω, στο πλαίσιο δύο αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως με τις οποίες ισάριθμα ιρλανδικά δικαστήρια ζητούν να μάθουν εάν η γερμανική εισαγγελική αρχή δύναται να χαρακτηριστεί ως «δικαστική αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου και, ως τέτοια, να εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως (ΕΕΣ).

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

2 Υπόθεση Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:783, σημείο 45).

3 Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο).

I. Το νομοθετικό πλαίσιο

Α. Το δίκαιο της Ένωσης. Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584

3. Η πέμπτη, η έκτη και η δέκατη αιτιολογική σκέψη έχουν ως εξής:

«(5) Ο στόχος που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, να αποτελέσει έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, συνεπάγεται την κατάργηση της έκδοσης μεταξύ κρατών μελών και την αντικατάστασή της από σύστημα παράδοσης μεταξύ δικαστικών αρχών. […]

(6) Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης το οποίο προβλέπει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αποτελεί την πρώτη περίπτωση συγκεκριμένης εφαρμογής, στον τομέα του ποινικού δικαίου, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης που έχει χαρακτηρισθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως "ακρογωνιαίος λίθος" της δικαστικής συνεργασίας.

[…]

(10) Ο μηχανισμός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης βασίζεται σε υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Η εφαρμογή του εν λόγω μηχανισμού δύναται να ανασταλεί μόνον στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αρχών που διατυπώνονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της [Σ]υνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία διαπιστώνεται από το Συμβούλιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 1 της εν λόγω συνθήκης με τις συνέπειες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου.»

4. Κατά το άρθρο 1 («Ορισμός και υποχρέωση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης»):

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς το σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 της [Σ]υνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

5. Το άρθρο 6 («Προσδιορισμός των αρμόδιων αρχών») ορίζει τα εξής:

«1. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος που είναι αρμόδια για την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.

2. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης που είναι αρμόδια να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.

3. Κάθε κράτος μέλος ενημερώνει τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου σχετικά με τη δικαστική αρχή που είναι αρμόδια σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.»

Β. Το εθνικό δίκαιο. Gerichtsverfassungsgesetz[4]

6. Κατά το άρθρο 146:

«Οι υπάλληλοι της εισαγγελικής αρχής οφείλουν να συμμορφώνονται με τις υπηρεσιακές οδηγίες των προϊσταμένων τους.»

7. Το άρθρο 147 ορίζει τα εξής:

«Αρμόδιοι για την άσκηση εποπτείας και διευθύνσεως είναι:

1. το ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης, όσον αφορά την ομοσπονδιακή γενική εισαγγελία και τους ομοσπονδιακούς εισαγγελείς·

2. η διοικητική αρχή του Land (ομόσπονδου κράτους) αρμόδια για τη δικαιοσύνη, όσον αφορά τους υπαλλήλους της εισαγγελίας του οικείου Land·

3. ο προϊστάμενος της εισαγγελίας των ανώτερων περιφερειακών δικαστηρίων και των περιφερειακών πρωτοδικείων, όσον αφορά τους υπαλλήλους της εισαγγελίας του συγκεκριμένου περιφερειακού δικαστηρίου.

[…]»

8. Το άρθρο 150 διαλαμβάνει τα εξής:

«Η εισαγγελία είναι ανεξάρτητη από τα δικαστήρια κατά την άσκηση των νομίμων καθηκόντων της.»

9. Το άρθρο 151 έχει ως εξής:

«Δεν επιτρέπεται η άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων από τους εισαγγελείς. Δεν επιτρέπεται να ανατεθεί σε εισαγγελείς η άσκηση εποπτείας επί του έργου των δικαστών.»

ΙΙ. Το ιστορικό των διαφορών και τα προδικαστικά ερωτήματα

Α. Η υπόθεση C-508/18

10. Στις 13 Μαΐου 2016, η εισαγγελία του Landgericht Lübeck (περιφερειακού πρωτοδικείου Lübeck, Γερμανία) εξέδωσε ΕΕΣ κατά του O.G., Λιθουανού υπηκόου, κατοίκου Ιρλανδίας, στο πλαίσιο της κατ' αυτού ποινικής διώξεως για το αδίκημα της «ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως, βαρείας σωματικής βλάβης», που φέρεται να τέλεσε το 1995.

11. Ο OG διαφώνησε με την παράδοσή του, προβάλλοντας ενώπιον του High Court (ανώτερου δικαστηρίου, Ιρλανδία), μεταξύ άλλων, ότι η εισαγγελία του Lübeck δεν είναι «δικαστική αρχή» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου.

12. Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2017, το High Court (ανώτερο δικαστήριο) απέρριψε το προβληθέν από τον O.G. επιχείρημα με την αιτιολογία ότι το γερμανικό δίκαιο κατοχυρώνει την ανεξαρτησία της εισαγγελίας και ότι μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις δύναται η εκτελεστική εξουσία να επηρεάσει την απόφαση εισαγγελίας, όπερ δεν συνέβη στην επίμαχη περίπτωση.

4 Νόμος περί του οργανισμού δικαστηρίων (στο εξής: GVG).

13. Η πρωτόδικη απόφαση επικυρώθηκε από το Court of Appeal (εφετείο, Ιρλανδία), το οποίο εφήρμοσε τα κριτήρια της «λειτουργικής ανεξαρτησίας» και της «εν τοις πράγμασι ανεξάρτητης λειτουργίας», στη γραμμή που είχε χαράξει το Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο, Ηνωμένο Βασίλειο) στην υπόθεση Assange κατά Swedish Prosecution Authority[5].

14. Κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως που ασκήθηκε ενώπιον του Supreme Court (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ιρλανδία), το δικαστήριο αυτό υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Πρέπει η ανεξαρτησία της εισαγγελίας από την εκτελεστική εξουσία να κρίνεται βάσει του ρόλου της στο οικείο εθνικό νομικό σύστημα; Εάν όχι, ποια είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να κρίνεται η ανεξαρτησία της από την εκτελεστική εξουσία;

2) Είναι η εισαγγελία η οποία, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, λαμβάνει ενδεχομένως οδηγίες ή εντολές, άμεσα ή έμμεσα, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, επαρκώς ανεξάρτητη από την εκτελεστική εξουσία ώστε να θεωρείται δικαστική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, πρέπει η εισαγγελία να είναι επίσης λειτουργικά ανεξάρτητη από την εκτελεστική εξουσία και ποια είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να κρίνεται η λειτουργική ανεξαρτησία;

4) Εάν είναι ανεξάρτητη από την εκτελεστική εξουσία, θεωρείται "δικαστική αρχή" κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, εισαγγελία της οποίας ο ρόλος περιορίζεται στην κίνηση και τη διεξαγωγή ανακριτικών πράξεων και στη διασφάλιση της αντικειμενικής και νόμιμης διενέργειας των πράξεων αυτών, στην απαγγελία κατηγοριών, στην εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και στη δίωξη των εγκλημάτων, χωρίς να έχει αρμοδιότητα για έκδοση εθνικών ενταλμάτων ή για άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων;

5) Είναι η εισαγγελία του Lübeck δικαστική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου […];»

Β. Η υπόθεση C-82/19 PPU

15. Στις 15 Μαρτίου 2018, η εισαγγελία του Zwickau (Γερμανία) εξέδωσε ΕΕΣ κατά του P.I. στο πλαίσιο της κατ' αυτού ποινικής διώξεως για τη φερόμενη διάπραξη επτά συνολικώς αδικημάτων ληστείας, τα οποία επισείουν σωρευτική ποινή ανώτατης διάρκειας δέκα ετών.

16. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2018, το High Court (ανώτερο δικαστήριο) διέταξε την εκτέλεση του ΕΕΣ, με αποτέλεσμα ο P.I. να συλληφθεί στις 15 Οκτωβρίου 2018 και να παραμείνει έκτοτε υπό καθεστώς στερήσεως της ελευθερίας.

17. Ο P.I διαφωνεί με την παράδοσή του ισχυριζόμενος ότι η εισαγγελία του Zwickau δεν είναι «δικαστική αρχή» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου.

18. Στο πλαίσιο αυτό, το High Court (ανώτερο δικαστήριο) υπέβαλε στο Δικαστήριο πέντε προδικαστικά ερωτήματα, ταυτόσημα με αυτά που είχε υποβάλει το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο) στην υπόθεση C-508/18, με τη μόνη διαφορά ότι το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα αναφέρεται στην εισαγγελία του Zwickau.

5 Απόφαση της 13ης Μαΐου 2012, [2012] UKSC 22.

III. Διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

19. Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 6 Αυγούστου 2018 και στις 5 Φεβρουαρίου 2019, αντιστοίχως. Εκδικάσθηκαν κατά προτεραιότητα (C-508/18) ή με την επείγουσα διαδικασία (C-82/19 PPU).

20. Γραπτές παρατηρήσεις, πέραν της Επιτροπής, υπέβαλαν ο O.G., ο P.I., το Minister for Justice and Equality (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Ισότητας, Ιρλανδία), καθώς και η Γερμανική, η Αυστριακή, η Γαλλική, η Ουγγρική, η Λιθουανική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση. Κατά τη διεξαχθείσα από κοινού με την υπόθεση C-509/18 επ' ακροατηρίου συζήτηση της 26ης Μαρτίου 2019, πέραν όσων υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις –εξαιρουμένης της Ουγγρικής και Πολωνικής Κυβερνήσεως– παρέστησαν το Minister for Justice and Equality, ο P.F., η Δανική και η Ιταλική Κυβέρνηση.

IV. Ανάλυση

Α. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

21. Τα τέσσερα πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, υποβληθέντα υπό ταυτόσημους όρους από το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο) και από το High Court (ανώτερο δικαστήριο), συνοψίζονται στο πέμπτο ερώτημα αμφοτέρων των αιτήσεων, ήτοι: εάν οι εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau μπορούν να χαρακτηριστούν ως «δικαστική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου».

22. Σύμφωνα με τα δύο αιτούντα δικαστήρια, το βασικό στοιχείο προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι η ανεξαρτησία της εισαγγελικής αρχής έναντι της εκτελεστικής εξουσίας. Ζητούν, ως εκ τούτου, να μάθουν ποιοι παράγοντες είναι κρίσιμοι κατά την εκτίμηση της ανεξαρτησίας αυτής, παραθέτοντας τους ακόλουθους:

– τη θέση της βάσει του εθνικού δικαίου (πρώτο προδικαστικό ερώτημα)·

– την υποχρέωση συμμορφώσεως προς τυχόν οδηγίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα)· και

– τον βαθμό «λειτουργικής ανεξαρτησίας» από το Υπουργείο Δικαιοσύνης (τρίτο προδικαστικό ερώτημα).

23. Στην περίπτωση που η εισαγγελική αρχή κριθεί ανεξάρτητη από την εκτελεστική εξουσία, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν να μάθουν, επιπλέον, εάν η γερμανική εισαγγελική αρχή, ως όργανο που ερευνά, ασκεί την ποινική δίωξη και εκτελεί δικαστικές αποφάσεις, δεν εκδίδει, όμως, εθνικά εντάλματα συλλήψεως ούτε ασκεί δικαστικά καθήκοντα, είναι «δικαστική αρχή» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου (τέταρτο προδικαστικό ερώτημα).

24. Η ανεξαρτησία αποτελεί, ασφαλώς, το βασικό θεσμικό χαρακτηριστικό της δικαστικής αρχής σε ένα κράτος δικαίου[6]. Πρόκειται για ιδιότητα που έχει απονεμηθεί στα δικαστήρια (και είναι απαιτητή από αυτά) προκειμένου να επιτελούν δεόντως τη συγκεκριμένη λειτουργία που, κατά τρόπο αποκλειστικό, τους αναθέτει το κράτος, σύμφωνα με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών. Πρόκειται για οργανική ιδιότητα, συμπληρωματική της λειτουργίας την οποία υπηρετεί, ουσιώδη, όμως, για την ύπαρξη ενός πραγματικού κράτους δικαίου.

6 Μεταξύ άλλων συγγραφέων εγνωσμένου κύρους, D. Simon, *Die Unabhängigkeit des Richters*, WBG, Darmstadt, 1975.

25. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η εισαγγελική αρχή αποτελεί δικαστική αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, θα πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, εάν ασκεί καθήκοντα ταυτόσημα κατ' ουσίαν με αυτά που ανατίθενται στη δικαστική εξουσία. Σε καταφατική περίπτωση, θα πρέπει να εξεταστεί εάν τελεί υπό συνθήκες που της επιτρέπουν να ασκεί τα εν λόγω καθήκοντα με ανεξαρτησία [7].

26. Στις αποφάσεις του Δικαστηρίου επί του ζητήματος αυτού μπορούν να παρατηρηθούν ορισμένες ασάφειες (ενίοτε απλώς ορολογικές) οι οποίες έχουν προκαλέσει, τουλάχιστον εν μέρει, τις αμφιβολίες των δύο αιτούντων δικαστηρίων. Φρονώ ότι οι αμφιβολίες αυτές μπορούν να αρθούν εάν, όπως προτείνω, ληφθεί, κατά κύριο λόγο, υπόψη το τυπικό περιεχόμενο της δικαιοδοτικής λειτουργίας.

27. Εξετάζοντας τον όρο «δικαστική αρχή» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αυτός «πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο σε όλη την Ένωση» [8], χωρίς «το νόημα και το εύρος [του να μπορούν] να επαφίενται στην κρίση εκάστου των κρατών μελών» [9].

28. Κατά την οριοθέτηση της αυτοτελούς αυτής έννοιας, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι στο εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου «δικαστική αρχή» «εμπίπτουν όχι μόνον οι δικαστές ή τα δικαιοδοτικά όργανα κράτους μέλους, αλλά, ευρύτερα, οι αρχές που καλούνται να μετάσχουν στην απονομή της δικαιοσύνης στην οικεία έννομη τάξη» [10].

29. Η δυνατότητα *διευρύνσεως* του περιεχομένου του όρου αυτού δεν εξικνείται, ωστόσο, μέχρι του σημείου να συμπεριληφθούν σε αυτόν οι αστυνομικές υπηρεσίες [11] ή όργανα της εκτελεστικής εξουσίας [12].

30. Κατά την παράθεση των λόγων που εμποδίζουν τον χαρακτηρισμό της αστυνομίας ή ενός οργάνου της εκτελεστικής εξουσίας ως «δικαστικής αρχής», το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει δύο ιδιότητες που πρέπει να συντρέχουν σε ορισμένο θεσμό για τον χαρακτηρισμό του ως «δικαστικής αρχής» [13]:

– Πρώτον, πρέπει να πρόκειται για αρχές που «μετέχουν στην απονομή της δικαιοσύνης», όπερ σημαίνει ότι αποκλείονται, σύμφωνα με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών, οι προαναφερθείσες κυβερνητικές ή αστυνομικές αρχές [14].

– Δεύτερον, πρέπει να τελούν υπό συνθήκες ικανές να διασφαλίσουν ότι «οι σχετικές με το [ΕΕΣ] αποφάσεις περιβάλλονται με όλες τις εγγυήσεις που προσιδιάζουν σε τέτοιου είδους αποφάσεις, ιδίως δε με εκείνες οι οποίες απορρέουν από τα θεμελιώδη δικαιώματα» ούτως ώστε «κάθε διαδικασία παραδόσεως μεταξύ κρατών μελών […] να διεξάγεται υπό δικαστικό έλεγχο» [15].

7 Η ανεξαρτησία δεν ισοδυναμεί με δράση απλώς αντικειμενική ή μη αυθαίρετη. Άλλες δημόσιες εξουσίες, όπως η Διοίκηση, πρέπει επίσης ενεργούν σύμφωνα τις αρχές της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας, χωρίς εξ αυτών να μπορεί να συναχθεί το χαρακτηριστικό της ανεξαρτησίας. Η τελευταία αποτελεί ίδια θεσμική εγγύηση η οποία επιτρέπει στη δικαστική εξουσία να ενεργεί υποκείμενη αποκλειστικά στον νόμο. Η δικαστική ανεξαρτησία δεν εξομοιώνεται με το καθεστώς άλλων θεσμών οι οποίοι οφείλουν να συμβιβάζουν τη δράση τους εντός του νόμου με υπαγωγή στην πολιτική καθοδήγηση της νόμιμης κυβερνήσεως, όπερ είναι εγγενές στη λειτουργία του δημοκρατικού κράτους.

8 Απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, στο εξής: απόφαση Poltorak, σκέψη 32).

9 Απόφαση Poltorak (σκέψη 31). Όλα αυτά για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 24 έως 30 της εν λόγω αποφάσεως.

10 Απόφαση Poltorak (σκέψη 33), και απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, στο εξής: απόφαση Kovalkovas, σκέψη 34).

11 Απόφαση Poltorak (σκέψη 34).

12 Απόφαση Kovalkovas (σκέψη 35).

13 Το Δικαστήριο προσφεύγει, για τον σκοπό αυτόν, στο πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου και στους σκοπούς της τελευταίας. Αυτά αποτελούν τα δύο ερμηνευτικά κριτήρια που, από κοινού με το γράμμα του, είθισται να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Ούτως, έναντι πολλών, απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 45).

14 Απόφαση Poltorak (σκέψη 35) και απόφαση Kovalkovas (σκέψη 36).

15 Απόφαση Kovalkovas (σκέψη 37).

31. Το τελευταίο είναι κρίσιμο διότι «παρέχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως την εγγύηση ότι η έκδοση του […] [ΕΕΣ] ελέγχθηκε δικαστικώς» [16]. Διασφαλίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο η προκείμενη η οποία αποτελεί τη βάση της κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως [17].

32. Κατά την άποψή μου, η πρώτη εκ των απαιτήσεων αυτών, ήτοι, η *συμμετοχή* στην απονομή της δικαιοσύνης, αρκεί για τον μη χαρακτηρισμό ως «δικαστικών αρχών» θεσμών καταφανώς συνδεόμενων με την εκτελεστική εξουσία (εκ νέου, η αστυνομία, ή κάποια υπηρεσία της ιδίας της κυβερνήσεως). Ωστόσο, πέραν του ότι χρησιμοποιείται για να οριοθετήσει την εξωτερική περίμετρο του όρου (για να τον ορίσει, συνεπώς, με αρνητικούς όρους), η χρησιμότητά της ως προς τη δημιουργία θετικής έννοιας (για να ορίσει τι εμπίπτει σε αυτήν) συνδέεται με τη δεύτερη απαίτηση: τη σχετική με τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που εμπλέκονται στη διαδικασία εκδόσεως και εκτελέσεως ενός ΕΕΣ.

Β. Η συμμετοχή στην απονομή της δικαιοσύνης

33. Κατά την κυριολεκτική του έννοια, ο όρος «απονομή δικαιοσύνης» ισοδυναμεί με «άσκηση δικαιοδοσίας», ήτοι, με δικαιοδοτική κρίση (ius dicere), η οποία, σε ένα κράτος δικαίου, επιφυλάσσεται, αποκλειστικώς, στους δικαστές και τα δικαστήρια που συνθέτουν τη δικαστική εξουσία του κράτους [18].

34. Στις ποινικές υποθέσεις, η άσκηση της δικαιοδοσίας από τους δικαστές και τα δικαστήρια ενδέχεται, ωστόσο, να εξαρτάται, από την παρέμβαση άλλων υποκειμένων ή θεσμών. Παραδείγματος χάριν, ο ιδιώτης που υποβάλλει έγκληση ή η αστυνομική αρχή που διενεργεί την ανάκριση (ή, κατά μείζονα λόγο, που εκτελεί δικαστικό ένταλμα προσαγωγής ή οποιοδήποτε άλλο δικαστικό ένταλμα) δεν μετέχουν στην απονομή της δικαιοσύνης, παρά μόνο *συνεργάζονται* κατά την άσκησή της.

35. Η λειτουργία της εισαγγελικής αρχής είναι ποιοτικώς διαφορετική αυτής των ως άνω υποκειμένων, καθόσον ασκεί προνομίες δημόσιας εξουσίας και, στον βαθμό αυτόν, νομιμοποιείται βάσει νόμου να επεμβαίνει, εντός ορισμένων ορίων, στην έννομη κατάσταση των πολιτών, είτε περιστέλλοντας τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους, είτε, αντιθέτως, συμβάλλοντας στην απόλαυσή τους.

36. Όπως υποστήριξα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Özçelik [19], ένα διακριτικό γνώρισμα της εισαγγελικής αρχής είναι η «δυνατότητά της –όταν αυτό προβλέπεται στο Σύνταγμα ή στους νόμους του οικείου κράτους μέλους– να μετέχει στην απονομή της δικαιοσύνης, ως όργανο του κράτους που ασκεί ποινικές διώξεις και, στο πλαίσιο αυτό, να εκδίδει επίσης, τουλάχιστον προσωρινά και για περιορισμένα χρονικά διαστήματα, εντάλματα αστυνομικής κρατήσεως και συλλήψεως ή αντίστοιχες αποφάσεις, έως ότου οι κρατούμενοι παραπεμφθούν ενώπιον του δικαστηρίου που πρέπει να αποφασίσει εάν θα αφεθούν ελεύθεροι ή θα φυλακισθούν».

37. Οι τρόποι της εν λόγω συμμετοχής της εισαγγελικής αρχής στην απονομή της δικαιοσύνης είναι ποικίλοι, ενδείκνυται δε λύσεις που έχουν προβλεφθεί για ορισμένα πεδία να μη μεταφέρονται, κατά τρόπο αυτόματο ή μηχανικό, σε πεδία διαφορετικής φύσεως.

16 Απόφαση Poltorak (σκέψη 45).

17 Απόφαση Kovalkovas (σκέψη 43).

18 Αυτό υπογραμμίζει η Επιτροπή στο σημείο 28 των γραπτών παρατηρήσεών της στην υπόθεση C-508/18. Ομοίως η Γαλλική Κυβέρνηση στο σημείο 25 των δικών της παρατηρήσεων στην ίδια υπόθεση, όπως και η Ουγγρική Κυβέρνηση επισημαίνοντας, ακριβώς, τον ρόλο της εισαγγελικής αρχής στη δομή του δικαστικού συστήματος (σημείο 26 των γραπτών παρατηρήσεων της Ουγγρικής Κυβερνήσεως).

19 C-453/16 PPU (EU:C:2016:783, σημείο 52).

38. Επομένως, παραδείγματος χάριν, το άρθρο 2 της οδηγίας 2014/41/ΕΕ [20] αναφέρει τους εισαγγελείς μεταξύ των αρχών που νομιμοποιούνται να εκδίδουν ευρωπαϊκή εντολή έρευνας [21]. Η οδηγία (ΕΕ) 2016/800 [22] χαρακτηρίζει, στην αιτιολογική της σκέψη 47, την εισαγγελική αρχή ως «δικαστική αρχή», μόνον, όμως, προκειμένου να ζητηθεί από γνήσιο δικαιοδοτικό όργανο η περιοδική επανεξέταση της κρατήσεως παιδιών [23].

39. Οι αναφορές αυτές πρέπει να εξετάζονται με προσοχή. Όπως υποστήριξα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Özçelik [24], «[η] δράση της εισαγγελικής αρχής σε έναν τομέα (αυτόν της ελευθερίας, η οποία θίγεται από τη σύλληψη των προσώπων) δεν δύναται […] να εξομοιώνεται, άνευ ετέρου, με τη δράση της σε άλλον τομέα (εκείνον της εξασφαλίσεως αποδεικτικών στοιχείων). Το γεγονός ότι η εισαγγελική αρχή αναγνωρίζεται ως δικαστική αρχή στην οδηγία 2014/41/ΕΕ, για τις εντολές έρευνας, δεν υπαγορεύει κατ' ανάγκην την επέκταση της αναγνωρίσεως αυτής ομοίως στην απόφαση-πλαίσιο για τα ΕΕΣ».

40. Πρόκειται, όπως εξηγούσα στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης, για «κανονιστικό […] [εντούτοις] στοιχείο που αποτελεί σημαντικό επιχείρημα υπέρ της θέσεως που υποστηρίζει ευρεία ερμηνεία της έννοιας της "δικαστικής αρχής", επιτρέπουσας να θεωρηθεί η εισαγγελική αρχή ως τέτοια, στις επιμέρους πτυχές της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (συμπεριλαμβανομένης αυτής του ΕΕΣ) που μνημονεύονται στο άρθρο 82 ΣΛΕΕ» [25].

41. Η εισαγγελική αρχή δύναται, επομένως, να παρεμβαίνει, κατά τον πλέον έγκυρο τρόπο σε δικαστική διαδικασία ποινικού χαρακτήρα, είτε θέτοντας πρόσωπα στη διάθεση του δικαστή, υπό τους όρους στους οποίους ευθύς αμέσως αναφέρομαι, είτε παρέχοντας στον δικαστή το αποδεικτικό υλικό που θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση καταδίκης. Στην πρώτη περίπτωση, χρησιμοποιεί τις προνομίες δημόσιας εξουσίας προκειμένου να λάβει, μόνον προσωρινώς, μέτρα περιοριστικά της ελευθερίας.

42. Όλες αυτές οι ενέργειες πρέπει να γίνονται τηρουμένης της αρχής της νομιμότητας και με μέριμνα για τον σεβασμό [26], ιδίως, των ατομικών δικαιωμάτων, τα οποία η εισαγγελική αρχή οφείλει να σταθμίζει δεόντως όταν λαμβάνει μέτρα που περιορίζουν την άσκησή τους.

43. Ειδικότερα, αυτό που έχει εν προκειμένω σημασία είναι εάν η *δικαστική* φύση της εισαγγελικής αρχής, αδιαμφισβήτητη στο πεδίο της συλλογής αποδεικτικού υλικού (ή σε άλλους τομείς της ποινικής συνεργασίας), υφίσταται και στην περίπτωση της εκδόσεως ΕΕΣ, ήτοι στο πλαίσιο του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου.

44. Η απάντηση, κατά την άποψή μου, πρέπει να είναι αρνητική.

20 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ 2014, L 130, σ. 1). Η Αυστριακή και η Πολωνική Κυβέρνηση αναφέρονται σε αυτήν με τις γραπτές παρατηρήσεις τους στην υπόθεση C-508/18 (σημεία 35 και 17, αντιστοίχως).

21 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2014/41 ορίζει την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις ως «[…] δικαστική απόφαση την οποία εκδίδει ή επικυρώνει δικαστική αρχή κράτους μέλους ("κράτος έκδοσης") με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος μέλος ("κράτος εκτέλεσης") για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων βάσει της παρούσας οδηγίας». Κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας αυτής, «[κ]ατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως […] αρχή έκδοσης […] δικαστής, δικαστήριο, ανακριτής ή *εισαγγελέας με αρμοδιότητα στη συγκεκριμένη υπόθεση* […]». Η υπογράμμιση δική μου.

22 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2016, L 132, σ. 1).

23 Στην αιτιολογική αυτή σκέψη εξαγγέλλεται ότι «[η] κράτηση των παιδιών θα πρέπει να υπόκειται σε περιοδική επανεξέταση από δικαστήριο, το οποίο θα μπορούσε επίσης να είναι μονομελές. Θα πρέπει να είναι δυνατό να διεξαχθεί η εν λόγω περιοδική επανεξέταση αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο ή κατόπιν αιτήσεως του παιδιού, του δικηγόρου του παιδιού ή *δικαστικής αρχής η οποία δεν είναι δικαστήριο, ιδίως του εισαγγελέα*». Η υπογράμμιση δική μου.

24 C-453/16 PPU (EU:C:2016:783, σημείο 51).

25 Όπ.π. (σημείο 51).

26 Παραδείγματος χάριν, οι γραπτές παρατηρήσεις της Ουγγρικής Κυβερνήσεως (σημείο 26).

45. Είναι αληθές ότι το Δικαστήριο, με την απόφασή του της 10ης Νοεμβρίου 2016, Özçelik [27], έκρινε ότι ΕΕΣ που εκδίδεται από την εισαγγελική αρχή αποτελεί «δικαστική απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της αποφάσεως-πλαισίου, εφόσον πρόκειται για απόφαση που εκδίδεται από όργανο δυνάμενο να χαρακτηριστεί ως «δικαστική αρχή» [28].

46. Είναι επίσης αληθές ότι η κρίση αυτή βασίστηκε στην ανάγκη να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ του ως άνω άρθρου και του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ιδίας αποφάσεως-πλαισίου. Όσον αφορά το τελευταίο, το Δικαστήριο, με παράθεση της αποφάσεως Poltorak, υπενθύμιζε ότι «ο όρος "δικαστική αρχή" […] πρέπει να νοείται […] ως δηλώνων τις αρχές που μετέχουν στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης στα κράτη μέλη, εξαιρουμένων των αστυνομικών υπηρεσιών» [29].

47. Ωστόσο, με την απόφαση Poltorak, αυτό στο οποίο πράγματι προέβη το Δικαστήριο ήταν η αρνητική οριοθέτηση του όρου «δικαστική αρχή» [30], κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, προκειμένου να τον εφαρμόσει κατά την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της ιδίας αποφάσεως-πλαισίου.

48. Αντιθέτως, όσον αφορά τον θετικό προσδιορισμό του περιεχομένου του εν λόγω όρου, φρονώ ότι η απόφαση Özçelik δεν μπορούσε να στηριχθεί στην απόφαση Poltorak. Ως προς το σημείο αυτό, μόνον η απόφαση Özçelik κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, δεδομένου ότι «η εισαγγελική αρχή αποτελεί αρχή που καλείται να μετάσχει στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης σε κράτος μέλος […], η απόφαση μιας τέτοιας αρχής πρέπει να θεωρείται δικαστική απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της αποφάσεως-πλαισίου» [31].

49. Ωστόσο, κατά την κρίση μου, πέραν της περιπτώσεως αποκλεισμού των αστυνομικών υπηρεσιών [32], αυτό που ισχύει σε σχέση με το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, δεν ισχύει κατ' ανάγκην για το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ιδίας αποφάσεως-πλαισίου [33].

50. Θέλω να διευκρινίσω ότι, καίτοι χωρίς δυσκολία προσυπογράφω ότι η εισαγγελική αρχή, στον βαθμό κατά τον οποίον μετέχει στην απονομή της δικαιοσύνης, μπορεί να χαρακτηριστεί ως αρχή που εκδίδει «δικαστική απόφαση» με τα χαρακτηριστικά του εθνικού εντάλματος συλλήψεως, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της αποφάσεως-πλαισίου, δεν έχει κατ' ανάγκην την ιδιότητα αυτή για τους σκοπούς του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου. Τουναντίον, δεν πρέπει να την έχει.

51. Με άλλα λόγια, εάν όπως αντιλαμβάνομαι, σύμφωνα με όσα υποστήριξα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Özçelik, η εισαγγελική αρχή δύναται να εκδίδει εθνικό ένταλμα συλλήψεως, φρονώ επίσης ότι δεν μπορεί να εκδίδει ΕΕΣ. Εάν, εκ πρώτης όψεως, η θέση αυτή φαίνεται να αποκλίνει εκείνης την οποία είχα τότε υποστηρίξει [34], θα επιχειρήσω να εξηγήσω για ποιο λόγο δεν ισχύει κάτι τέτοιο.

27 Υπόθεση C-453/16 PPU (EU:C:2016:860) (στο εξής: απόφαση Özçelik).

28 Το Δικαστήριο δέχθηκε, όπως επισήμανα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:782, σημείο 34), ότι «υφίσταται στενός δεσμός μεταξύ της φύσεως μιας δικαστικής αποφάσεως και της ιδιότητας του εκδότη αυτής ως δικαστικής αρχής».

29 Απόφαση Özçelik (σκέψη 32).

30 Απόφαση Poltorak (σκέψη 38).

31 Απόφαση Özçelik (σκέψη 34).

32 Καθώς και της σχετικής με «όργανα της εκτελεστικής εξουσίας κράτους μέλους, όπως υπουργεία», σύμφωνα με την απόφαση Kovalkovas (σκέψη 35).

33 Την άποψη αυτή έχει όμως η Γερμανική Κυβέρνηση, η οποία στο σημείο 76 των γραπτών παρατηρήσεών της στην υπόθεση C-508/18 υποστηρίζει ότι με την απόφαση Özçelik εκρίθη εμμέσως ότι η εισαγγελική αρχή αποτελεί δικαστική αρχή κατά την έννοια (του συνόλου) της αποφάσεως-πλαισίου. Παρεμφερής είναι η θέση της Ολλανδικής Κυβερνήσεως στο σημείο 14 των γραπτών παρατηρήσεών της στην υπόθεση C-508/18. Ιδιαιτέρως επικριτικός ως προς τη δυνατότητα αυτή, Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer, M., «Resolución judicial y autoridad judicial en la orden de detención europea», *Diario La Ley*, αριθ. 8876, 2016.

34 Ορισμένοι από τους παρεμβαίνοντες στην παρούσα προδικαστική διαδικασία προέβησαν σε ερμηνεία των προτάσεών μου στην υπόθεση Özçelik η οποία δεν ανταποκρίνεται στο πραγματικό περιεχόμενό τους.

Γ. Ο πρωταγωνιστικός ρόλος των δικαστικών αρχών στο πλαίσιο της διαδικασίας της αποφάσεως-πλαισίου

52. Στην υπόθεση Özçelik ζητείτο να διευκρινιστεί εάν απόφαση της ουγγρικής εισαγγελικής αρχής, η οποία επικύρωνε ένταλμα συλλήψεως που είχε εκδοθεί από την αστυνομία, μπορούσε να χαρακτηριστεί «δικαστική απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της αποφάσεως-πλαισίου.

53. Το γεγονός ότι το Δικαστήριο απεφάνθη επί του ερωτήματος αυτού υπό θετικούς όρους οφείλετο στο ότι, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως, «η επικύρωση του [αστυνομικού] εντάλματος συλλήψεως από την εισαγγελική αρχή παρέχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως την εγγύηση ότι το [ΕΕΣ] βασίζεται σε απόφαση η οποία υποβλήθηκε σε δικαστικό έλεγχο» [35].

54. Κατά την άποψή μου, ο «δικαστικός έλεγχος» στον οποίον μπορεί να προβεί η εισαγγελική αρχή σε σχέση με ένταλμα συλλήψεως που έχει εκδοθεί από την αστυνομία περιορίζεται απλώς στο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται οι όροι του νόμου προκειμένου, χωρίς ρητή δικαστική εντολή, να τεθεί υπό κράτηση ορισμένο πρόσωπο. Κατά κανόνα, σε όλα τα κράτη μέλη η διατασσόμενη από την εισαγγελική αρχή σύλληψη ή κράτηση είναι δυνατή μόνο για περιορισμένο χρονικό διάστημα, προτού ο κρατούμενος αφεθεί ελεύθερος ή του επιβληθούν περιοριστικοί όροι [36]. Με άλλα λόγια, η εισαγγελική αρχή δεν μπορούσε, κατά την άποψή μου, να επικυρώσει ένα αστυνομικό ένταλμα οι όροι και τα αποτελέσματα του οποίου έβαιναν πέραν εκείνων που ισχύουν για τα εντάλματα που η ίδια δύναται να εκδώσει.

55. Η εισαγγελική αρχή, ως εγγυητής της νομιμότητας και, κατ' επέκταση, των ατομικών δικαιωμάτων, είναι σε θέση να διασφαλίσει ότι το πρόσωπο που καταζητείται για την άσκηση ποινικής διώξεως «δεν αποστερήθηκε, σε ένα πρώτο στάδιο της διαδικασίας, τις δικονομικές εγγυήσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα, την προστασία των οποίων πρέπει να εξασφαλίζει η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, ιδίως κατά την έκδοση ενός εθνικού εντάλματος συλλήψεως» [37].

56. Ωστόσο, στην πρώτη ή αρχική αυτή εγγύηση πρέπει να προστεθεί μια δεύτερη, ήτοι η έκδοση του ΕΕΣ. Σύμφωνα με τη διατύπωση της αποφάσεως Bob-Dogi, «στη δικαστική προστασία που προβλέπεται στο πρώτο επίπεδο, κατά την έκδοση εθνικής δικαστικής αποφάσεως όπως το εθνικό ένταλμα συλλήψεως, προστίθεται και εκείνη που εξασφαλίζεται στο δεύτερο επίπεδο, κατά την έκδοση του [ΕΕΣ], η οποία μπορεί κατά περίπτωση να λαμβάνει χώρα σε σύντομο χρονικό διάστημα, μετά την έκδοση της εν λόγω εθνικής δικαστικής αποφάσεως» [38].

57. Η προστασία που πρέπει να παρέχεται στο δεύτερο αυτό επίπεδο –αυτό της εκδόσεως του ΕΕΣ– πρέπει, ωστόσο, να λαμβάνει υπόψη έναν κρίσιμο παράγοντα ο οποίος δεν συντρέχει κατά το πρώτο στάδιο της διαδικασίας: το ενδεχόμενο μιας πιο παρατεταμένης χρονικά στερήσεως της ελευθερίας στο κράτος μέλος εκτελέσεως. Πρόκειται για κρίσιμη περίσταση η οποία καθιστά, per se, αναγκαία την κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση της αρμοδιότητας εκδόσεως του ΕΕΣ στους δικαστές και τα δικαστήρια, αποκλειομένης της εισαγγελικής αρχής, όπως εν συνεχεία εξηγώ.

35 Απόφαση Özçelik (σκέψη 36).

36 Οι όροι αυτοί, στους οποίους αναφέρθηκα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση (C-453/16 PPU, EU:C:2016:783, σημείο 56), ισχύουν κατ' ουσίαν για το σύνολο των κρατών μελών.

37 Απόφαση της 1ης Ιουνίου 2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385, σκέψη 55).

38 Όπ.π. (σκέψη 56).

58. Κατά την απόφαση-πλαίσιο, το πρόσωπο κατά του οποίου εκδίδεται ΕΕΣ μπορεί να κρατηθεί στο κράτος μέλος εκτελέσεως για διάστημα που, υπό ορισμένες περιστάσεις, εκτείνεται έως τις εκατόν είκοσι ημέρες [39].

59. Πρόκειται, επομένως, για διάστημα που υπερβαίνει καταφανώς αυτό που, κατά κανόνα, συνεπάγονται οι διατασσόμενες από την εισαγγελική αρχή συλλήψεις, οι οποίες υπόκεινται πάντοτε σε σχεδόν άμεση απόφαση δικαστή ή δικαστηρίου.

60. Δεν είναι, κατά την άποψή μου, ζήτημα ελάσσονος σημασίας. Το Minister for Justice and Equality (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Ισότητας) έχει υποστηρίξει [40] ότι, χωρίς να υποτιμάται η σημασία της ανεξαρτησίας οποιουδήποτε οργάνου εκδίδει ΕΕΣ, οι όροι εκδόσεώς του πρέπει να είναι λιγότερο αυστηροί ως προς το σημείο αυτό απ' ό, τι εάν επρόκειτο για απόφαση περί της ενοχής ή της αθωότητας του οικείου προσώπου.

61. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή. Εκτιμώ ότι το ενδεχόμενο μιας τόσο παρατεταμένης στερήσεως της ελευθερίας, όπως αυτή που μπορεί να προκαλέσει η εκτέλεση ενός ΕΕΣ, αρκεί ώστε να απαιτείται από τον εκδότη του ανεξαρτησία τόσο αυστηρή όσο αυτή που μόνον τα εν στενή εννοία δικαστικά όργανα μπορούν να διασφαλίζουν.

62. Στην περίπτωση του εθνικού εντάλματος συλλήψεως, η αρχικώς διατασσόμενη από την εισαγγελική αρχή στέρηση της ελευθερίας υπόκειται σε έλεγχο και αναθεώρηση από δικαστή ή δικαστήριο εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Τα τελευταία, επιπλέον, εξετάζουν απευθείας και άμεσα τα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις που δικαιολογούν την απόφαση για τη στέρηση της ελευθερίας του προσώπου που προσάγεται ενώπιόν τους.

63. Αντιθέτως, στην περίπτωση του ΕΕΣ, κύρια μέριμνα της δικαστικής αρχής του κράτους μέλους εκτελέσεως, όσον αφορά την προσωπική κατάσταση του εκζητουμένου, πρέπει να είναι η διασφάλιση της παραδόσεως. Ασφαλώς, η απόφαση περί της προσωρινής απολύσεως θα πρέπει να ληφθεί σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως [41], σε σχέση όμως με τη βαρύτητα των λόγων που στηρίζουν το εθνικό ένταλμα συλλήψεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως δεν μπορεί παρά να εμπιστευθεί την κρίση εκείνου ο οποίος, αφού αποδέχθηκε και υιοθέτησε το εθνικό ένταλμα συλλήψεως, αποφάσισε να εκδώσει ένα ΕΕΣ [42].

64. Προκειμένου το ΕΕΣ να παράσχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως τις απαραίτητες εγγυήσεις, επιβάλλεται σε αυτόν που το εκδίδει να βρίσκεται σε θέση να πιστοποιήσει την απόλυτη κανονικότητα του εθνικού εντάλματος συλλήψεως επί του οποίου εδράζεται· συγκεκριμένα, ότι έχει εκδοθεί τηρουμένων δεόντως των δικονομικών εγγυήσεων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπερ επαφίεται μόνο στους δικαστές.

39 Εάν το οικείο πρόσωπο δεν συναινεί στην παράδοσή του, μπορεί να παραμείνει υπό καθεστώς στερήσεως της ελευθερίας έως εξήντα ημέρες μετά τη σύλληψή του (άρθρο 17, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου), διάστημα που μπορεί να παραταθεί για τριάντα ακόμη ημέρες (άρθρο 17, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαισίου). Στο χρονικό αυτό διάστημα πρέπει να προστεθεί περίοδος δέκα ημερών για την πραγματοποίηση της παραδόσεως με αφετηρία την έκδοση οριστικής αποφάσεως για την εκτέλεση του ΕΕΣ (άρθρο 23, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου), η οποία μπορεί να παραταθεί έως είκοσι ακόμη ημέρες (άρθρο 23, παράγραφοι 3 και 4, της αποφάσεως-πλαισίου).

40 Σημείο 30 των γραπτών παρατηρήσεών του στην υπόθεση C-508/18. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η θέση αυτή υποστηρίχθηκε και από άλλους διαδίκους.

41 Άρθρο 12 της αποφάσεως-πλαισίου. Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2019, TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, σκέψη 46), «καίτοι το άρθρο 12 της αποφάσεως-πλαισίου […] παρέχει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη δυνατότητα προσωρινής απολύσεως του συλληφθέντος βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, εντούτοις ούτε η διάταξη αυτή ούτε κάποια άλλη διάταξη της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου προβλέπει ότι, μετά την πάροδο των προβλεπομένων στο άρθρο 17 αυτής προθεσμιών, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να προβεί σε τέτοια προσωρινή απόλυση ή, κατά μείζονα λόγο, σε άνευ όρων απόλυση του προσώπου αυτού» καθόσον κάτι τέτοιο «ενδέχεται να περιορίσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος παραδόσεως που καθιερώνει η απόφαση-πλαίσιο και, ως εκ τούτου, να παρακωλύσει την επίτευξη των σκοπών που αυτή επιδιώκει» (όπ.π., σκέψη 47).

42 Πρόκειται εν προκειμένω για την *εμπιστοσύνη* (αιτιολογική σκέψη 10 της αποφάσεως-πλαισίου) η οποία αποτελεί τη βάση της αρχής της *αμοιβαίας αναγνωρίσεως*, «ακρογωνιαίου λίθου» της δικαστικής συνεργασίας.

65. Ασφαλώς, όσον αφορά το πρώτο επίπεδο προστασίας –το σχετικό με την έκδοση του εθνικού εντάλματος συλλήψεως–, η εισαγγελική αρχή δύναται να παράσχει ορισμένες εγγυήσεις προς τον σκοπό αυτόν, μόνον, όμως, προσωρινού χαρακτήρα και ενόσω η απόφασή της δεν επικυρώνεται από δικαστή ή δικαστήριο, ήτοι από τη μοναδική αρχή που είναι ικανή να παράσχει την αποτελεσματική δικαστική προστασία του άρθρου 47 του Χάρτη.

66. Η αποτελεσματική δικαστική προστασία είναι, κατ' ουσίαν, η προστασία που προέρχεται από εκείνον που ασκεί δικαιοδοσία. Ήτοι, από εκείνη την αρχή η οποία, εφαρμόζοντας αμετάκλητα το δίκαιο στη συγκεκριμένη περίπτωση, διασφαλίζει ότι η νομοθετική και δικαιοδοτική διαδικασία που οδηγεί στην τελική εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων της έννομης τάξεως (ius dicere) πραγματοποιείται σύμφωνα με τον προβλεπόμενο από την τάξη αυτή τρόπο.

67. Στο κράτος δικαίου, η αρμοδιότητα αυτή ανήκει αποκλειστικά στους δικαστές και τα δικαστήρια και όχι σε άλλες αρχές, συμπεριλαμβανομένων αυτών που μετέχουν στην απονομή της δικαιοσύνης, όπως είναι η εισαγγελική αρχή. Οι τελευταίες δεν υπόκεινται, όπως ο δικαστής, αποκλειστικά στον νόμο και δεν είναι ανεξάρτητες στον ίδιο βαθμό με τους δικαστές[43], πέραν του ότι τελούν πάντοτε υπό τον τελευταίο λόγο της δικαιοσύνης[44].

68. Εάν το εθνικό ένταλμα συλλήψεως εκτελείται στο ίδιο κράτος μέλος, η δράση της εισαγγελικής αρχής μπορεί να ελεγχθεί εκ των υστέρων από τον δικαστή ή από το δικαστήριο ενώπιον του οποίου προσάγεται ο κρατούμενος, εφόσον δεν έχει προηγουμένως αφεθεί ελεύθερος. Εάν το εθνικό ένταλμα συλλήψεως δεν μπορεί να εκτελεστεί διότι το καταζητούμενο πρόσωπο βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, και απαιτείται ΕΕΣ, ο δικαστικός έλεγχος ως προς την κανονικότητα του εθνικού εντάλματος συλλήψεως ασκείται κατά τον χρόνο κατά τον οποίον εξετάζεται η σκοπιμότητα εκδόσεως ενός ΕΕΣ. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η κατοχυρούμενη από το άρθρο 47 του Χάρτη δικονομική εγγύηση παρέχεται καθ' ολοκληρία.

69. Αντιθέτως, εάν η εισαγγελική αρχή νομιμοποιείτο να εκδώσει ΕΕΣ, το δεύτερο επίπεδο προστασίας της διαδικασίας που προβλέπει η απόφαση-πλαίσιο θα λάμβανε χώρα υπό επείγοντες και προσωρινούς όρους, στοιχεία χαρακτηριστικά των εγγυήσεων που παρέχει η εισαγγελική αρχή.

70. Επιπλέον, θα ήταν δυνατόν απόφαση η οποία, όπως το ΕΕΣ, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική στέρηση της ελευθερίας του εκζητούμενου προσώπου στο κράτος μέλος εκτελέσεως, να εκδοθεί από κάποιον ο οποίος, στο κράτος εκδόσεως, δεν νομιμοποιείται να διατάξει την ίδια αυτή σύλληψη παρά μόνο για πολύ περιορισμένο διάστημα και υπό την επιφύλαξη άμεσου δικαστικού ελέγχου.

71. Στο ανωτέρω προστίθεται ότι μόνον ο δικαστής ή το δικαστήριο είναι σε θέση να σταθμίσει ορθώς την αναλογικότητα κατά την έκδοση ΕΕΣ[45].

72. Ασφαλώς, όπως δε διημείφθη κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το εκδιδόμενο από την εισαγγελική αρχή ΕΕΣ θα μπορούσε να προσβληθεί ενώπιον δικαστηρίου του ιδίου του κράτους εκδόσεως. Ωστόσο, το ενδεχόμενο αυτό θα επαγόταν συνέπειες οι οποίες, κατά την κρίση μου, το καθιστούν μη επιθυμητό.

43 Δεν είναι ανεξάρτητες αρχές υπό την έννοια ότι μόνον η δικαστική εξουσία μπορεί να είναι ανεξάρτητη. Ως προς το σημείο αυτό παραπέμπω στις προτάσεις μου στην υπόθεση C-509/18 που παρουσιάζονται επίσης κατά την ίδια ημερομηνία. Βλ., συναφώς, σημεία 73 επ. των παρουσών προτάσεων.

44 Ομοίως, de Otto, , I., *Estudios sobre el Poder Judicial*, Obras completas, Universidad de Oviedo και CEPC, Μαδρίτη, 2010, και Requejo Pagés, J. L., *Jurisdicción e independencia judicial*, CEPC, Μαδρίτη, 1989.

45 Όπως με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:782, σημείο 21), παραπέμπω, ως προς την αναλογικότητα στο πλαίσιο του ΕΕΣ, στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot στην υπόθεση Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:2016:140, σημεία 137 επ.), ιδίως, όσον αφορά τη δικαστική αρχή εκδόσεως, σημεία 145 έως 155.

73. Πρώτον, λόγω των δυσχερειών τις οποίες θα επαγόταν για τον εκζητούμενο, από απόψεως ασκήσεως του δικαιώματος άμυνας. Αφενός, διότι, λόγω της απουσίας του, το πλέον πιθανόν είναι να λάβει γνώση της εκδόσεως ΕΕΣ μόνον κατά τον χρόνο συλλήψεώς του στο κράτος μέλος εκτελέσεως. Αφετέρου, διότι θα πρέπει να ασκήσει το δικαίωμά του άμυνας χωρίς την εγγύηση της αμεσότητας.

74. Δεύτερον, διότι η δυνατότητα αυτή αναθεωρήσεως θα επαγόταν πρόσθετη επιβράδυνση της διαδικασίας παραδόσεως, με συνακόλουθες επιπτώσεις στην ελευθερία του εκζητούμενου προσώπου, εφόσον έχει ήδη παραληφθεί το ΕΕΣ και έχει εκδοθεί, για τους σκοπούς της εκτελέσεώς του, ένταλμα προσωρινής κρατήσεως.

75. Όλες αυτές οι δυσκολίες μπορούν να παρακαμφθούν, με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο, εάν αντί να ανατίθεται στα δικαστήρια του κράτους εκδόσεως απλώς εξουσία αναθεωρήσεως ενός ΕΕΣ που έχει εκδοθεί από εισαγγελική αρχή, τους ανατίθεται απευθείας αρμοδιότητα προς έκδοσή του, όπερ ανταποκρίνεται στον σκοπό από τον οποίον διαπνέεται η απόφαση-πλαίσιο.

76. Τα αιτούντα δικαστήρια εκκινούν από την παραδοχή ότι η γερμανική εισαγγελική αρχή δεν μπορεί να εκδώσει εθνικό ένταλμα συλλήψεως[46]. Η Γερμανική Κυβέρνηση το επιβεβαίωσε ρητώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εμμένοντας ότι η δυνατότητα αυτή ανήκει αποκλειστικά στα δικαστήρια. Επομένως, εάν, στη Γερμανία, η εισαγγελική αρχή δεν δύναται να εκδίδει εθνικά εντάλματα συλλήψεως ούτε να ασκεί δικαστικά καθήκοντα, δεν αντιλαμβάνομαι πώς θα μπορούσε να εκδώσει μια απόφαση τα αποτελέσματα της οποίας μπορούν να οδηγήσουν, στο κράτος μέλος εκτελέσεως, σε σημαντική στέρηση της ελευθερίας του εκζητούμενου προσώπου, όπως συμβαίνει με το ΕΕΣ. Θα ήταν παράδοξο να αποκλείεται το έλασσον (έκδοση εθνικού εντάλματος συλλήψεως για μικρό χρονικό διάστημα) και να επιτρέπεται το μείζον (έκδοση ΕΕΣ που μπορεί να οδηγήσει σε πολύ πιο παρατεταμένη κράτηση).

77. Εάν, αντιθέτως, όπως, εξάλλου, ισχύει σε άλλα κράτη μέλη, η γερμανική εισαγγελική αρχή νομιμοποιείτο να διατάξει την κράτηση ενός προσώπου, έστω και υπό εξαιρετικές συνθήκες και εντός ορισμένων ορίων, η απαλλαγή από τις δεσμεύσεις αυτές για την έκδοση ΕΕΣ θα σήμαινε ότι η εισαγγελική αρχή θα μπορούσε να πράττει στο κράτος μέλος εκτελέσεως περισσότερα από όσα επιτρέπονται στο κράτος μέλος εκδόσεως.

78. Εν τέλει, και υπό άλλη οπτική γωνία, όπως είχα την ευκαιρία να εκθέσω με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Özçelik[47] και πρόκειται να υπενθυμίσω με τις προτάσεις μου στην υπόθεση C-509/18[48], από τα προπαρασκευαστικά έγγραφα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου φαίνεται να προκύπτει ότι βούληση του νομοθέτη ήταν ο αποκλεισμός της εισαγγελικής αρχής από την έννοια της δικαστικής αρχής για τους σκοπούς του άρθρου αυτού. Καίτοι αναγνωρίζω τη βασιμότητα των επιχειρημάτων όσων υποστηρίζουν το αντίθετο, υπό την έννοια ότι η απαλοιφή της αναφοράς στην εισαγγελική αρχή, την οποία περιελάμβανε η αρχική διατύπωση του άρθρου, θα μπορούσε να συνιστά διεύρυνση του όρου «δικαστική αρχή», είναι, εντούτοις, κατά την άποψή μου, πιο εύλογο η εν λόγω απαλοιφή να ερμηνευθεί ως περιορισμός των όρων αυτών.

46 Ούτως αναφέρεται στο σημείο 4.3 της διατάξεως περί παραπομπής του Supreme Court (Ανωτάτου Δικαστηρίου), με παράθεση των άρθρων 150 και 151 του GVG.

47 Υπόθεση C-453/16 PPU (EU:C:2016:783, σημεία 39 έως 42).

48 Υπόθεση Minister for Justice and Equality και P.F. (C-509/18).

Δ. Η εγγύηση της ανεξαρτησίας

79. Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι, για το Δικαστήριο, το κρίσιμο κριτήριο δεν είναι τόσο η απόλυτη ανεξαρτησία της εισαγγελικής αρχής, αλλά η ένταξή της στη δικαστική εξουσία[49]. Κατά την άποψή της, η ανεξαρτησία της εισαγγελικής αρχής δεν πρέπει να συγχέεται με την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, καθόσον, εν αντιθέσει προς ό, τι ισχύει με τις δραστηριότητες του δικαστή, οι δραστηριότητες της εισαγγελικής αρχής δεν προϋποθέτουν πλήρη διαχωρισμό τους από τη δραστηριότητα της εκτελεστικής εξουσίας, υπό την έννοια ότι απαγορεύονται η εποπτεία ή οι οδηγίες[50].

80. Δεν συμμερίζομαι τη θέση αυτή.

81. Κατά τον ίδιον τρόπο με τον οποίον, όπως υποστήριξα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:782, σημείο 34), «υφίσταται στενός δεσμός μεταξύ της φύσεως μιας δικαστικής αποφάσεως και της ιδιότητας του εκδότη αυτής ως δικαστικής αρχής», υφίσταται επίσης στενός δεσμός μεταξύ της ανεξαρτησίας της οικείας αρχής και της *ποιότητας* των αποφάσεών της. Με άλλα λόγια, η *ποιότητα των δικαστικών αποφάσεων* της οικείας αρχής τελεί σε συνάρτηση με τη φύση και το εύρος της ανεξαρτησίας της.

82. Φρονώ ότι ο απαιτούμενος βαθμός ανεξαρτησίας τελεί σε συνάρτηση με τη δραστηριότητα για την οποία ζητείται. Η ανεξαρτησία που ζητείται από την αρχή που εκδίδει ένα εθνικό ένταλμα συλλήψεως δεν μπορεί να είναι τόσο αυστηρή όσο αυτή που απαιτείται από ένα δικαστικό όργανο, ακριβώς διότι το εθνικό ένταλμα συλλήψεως υπόκειται σε κάθε περίπτωση σε τελικό και άμεσο δικαστικό έλεγχο.

83. Η έκδοση ενός ΕΕΣ σηματοδοτεί την κίνηση διαδικασίας η οποία, όπως έχω επανειλημμένως αναφέρει, μπορεί να οδηγήσει σε κατάφωρη παρέμβαση στο πεδίο της ελευθερίας του θιγόμενου προσώπου. Ο διενεργούμενος στο κράτος μέλος εκτελέσεως του ΕΕΣ δικαστικός έλεγχος δεν μπορεί να διαθέτει τον ίδιο βαθμό ταχύτητας, εξαντλητικότητας και εντάσεως με αυτόν που ασκεί ο δικαστής εκδόσεως σε σχέση με το αποτελούν τη βάση του ΕΕΣ εθνικό ένταλμα συλλήψεως.

84. Η ανεξαρτησία αυτού που εκδίδει ΕΕΣ πρέπει, ως εκ τούτου, να είναι η μέγιστη. Τόση όση μόνον ένα εν στενή εννοία δικαστικό όργανο μπορεί να διαθέτει[51]. Είναι δε αναγκαία η ανεξαρτησία αυτή διότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως μπορεί να υιοθετήσει μόνον ένα ΕΕΣ που παρέχει όλες τις εγγυήσεις μιας δικαστικής αποφάσεως. Ήτοι, αποφάσεως που εκδίδεται από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο, ως τέτοιο, χαίρει της χαρακτηριστικής –και αποκλειστικής– ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας.

85. Το Δικαστήριο ήταν ιδιαιτέρως αυστηρό υποστηρίζοντας, με την απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), ότι «πρέπει να λαμβάνεται από δικαστική αρχή όχι μόνον η απόφαση περί εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, αλλά και εκείνη που αφορά την έκδοση ενός τέτοιου εντάλματος [κατά τρόπο ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας –μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η εγγύηση περί ανεξαρτησίας–]»[52].

49 Σημείο 95 των γραπτών παρατηρήσεών της στην υπόθεση C-508/18.

50 Όπ.π. (σημείο 97).

51 Η ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής, όπως και η ίδια η δικαιοδοσία, αποσκοπεί αποκλειστικώς στη διαφύλαξη της ακεραιότητας της έννομης τάξεως. Αντιθέτως, η ανεξαρτησία που αναμένεται από άλλους θεσμούς πρέπει να συνδέεται με τη διαφύλαξη συγκεκριμένων συμφερόντων, όπως η προάσπιση της νομιμότητας ή της αντικειμενικότητας της διοικητικής δράσεως. Πρόκειται για συγκριμένα συμφέροντα που μπορούν να επιδιωχθούν νομίμως μόνον εντός της έννομης τάξεως, χωρίς, όμως, να έχουν κατ' ανάγκην ως ίδιο και αποκλειστικό αντικείμενο την προάσπιση της τελευταίας. Εάν για τα συγκεκριμένα αυτά συμφέροντα η έννομη τάξη είναι το μέσο που επιτρέπει την πραγματοποίησή τους, για το υπηρετούμενο από τα δικαστήρια συμφέρον η έννομη τάξη είναι ο μοναδικός κρίσιμος σκοπός και, ως εκ τούτου, η διαφύλαξή του χρήζει ανεξαρτησίας που δεν επιδέχεται εξαιρέσεις ή αμβλύνσεις.

52 Απόφαση Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (υπόθεση C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 56).

86. Η ίδια αυτή απόφαση περιλαμβάνει ορισμένες σαφείς κρίσεις ως προς την ανεξαρτησία των αρχών που παρεμβαίνουν στην έκδοση και την παραλαβή των ΕΕΣ:

– «Ο αυξημένος βαθμός εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, στον οποίο ερείδεται ο μηχανισμός του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, βασίζεται […] στην παραδοχή ότι τα ποινικά δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών […] πληρούν τις προδιαγραφές αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται η ανεξαρτησία και η αμεροληψία των δικαστηρίων» [53].

– «Για τη διασφάλιση της προστασίας αυτής, η διαφύλαξη της ανεξαρτησίας ενός τέτοιου οργάνου έχει πρωταρχική σημασία, όπως επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, το οποίο ανάγει την πρόσβαση σε "ανεξάρτητο" δικαστήριο σε μία από τις απαιτήσεις που συνδέονται με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 41) [54]».

87. Εξάλλου, η ανεξαρτησία αυτή της εθνικής αρχής που εκδίδει το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως προϋποθέτει ότι «το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, *χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε φορέα και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως* και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους» [55].

88. Οι κρίσεις αυτές, τόσο κατηγορηματικές όσο και επιβεβλημένες έναντι καταστάσεων στις οποίες η δικαστική ανεξαρτησία θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο, δεν μπορούν να παραμεριστούν οσάκις πρόκειται για δικαστικές αποφάσεις που θίγουν την ελευθερία προσώπων. Θα ήταν παράδοξο, μετά τις πρόσφατες αποφάσεις του Δικαστηρίου σε σχέση με τη δικαστική ανεξαρτησία, *να μειωθεί το επίπεδο* απαιτήσεων και να αναγνωριστεί ως ανεξάρτητη δικαστική αρχή κάποιος ο οποίος ενδέχεται να είναι υποχρεωμένος να ακολουθεί οδηγίες άλλων εξουσιών.

89. Κατά την Επιτροπή [56], η απαίτηση να μην υπόκειται ο εκδότης ΕΕΣ σε οδηγίες ή εντολές δεν απορρέει τόσο από την ανάγκη να πρόκειται για αρχή περιβαλλόμενη τη δικαστική ανεξαρτησία (η οποία, κατά την άποψή της, δεν εμπίπτει στην έννοια «δικαστική αρχή» της αποφάσεως-πλαισίου), όσο από τη βούληση του νομοθέτη της οδηγίας-πλαισίου να αποπολιτικοποιήσει τη διαδικασία του ΕΕΣ σε σχέση με την κλασική διαδικασία εκδόσεως.

90. Πράγματι, η απόφαση-πλαίσιο έχει ως σκοπό την αντικατάσταση του παραδοσιακού συστήματος εκδόσεως, χαρακτηριζόμενου από έντονο πολιτικό στοιχείο σκοπιμότητας, από ένα σύστημα παραδόσεως μεταξύ δικαστικών αρχών, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και στον υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών [57].

91. Το ζεύγος εννοιών δικαστική αρχή/ανεξαρτησία μπορεί να διαχωριστεί μόνο σε εκείνα τα στάδια της διαδικασίας εκδόσεως ενός ΕΕΣ στα οποία είναι επαρκείς οι εγγυήσεις που παρέχει ορισμένη αρχή η οποία, χωρίς να είναι δικαιοδοτική, μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστική αρχή» για τους εκτιθέμενους στα σημεία 36 έως 50 των παρουσών προτάσεων σκοπούς. Στην περίπτωση αυτή, αρκούν η αμεροληψία και η αντικειμενικότητα, χαρακτηριστικά ίδια της εισαγγελικής αρχής.

53 Όπ.π. (σκέψη 58).

54 Όπ.π. (σκέψη 53).

55 Όπ.π. (σκέψη 63). Η υπογράμμιση δική μου.

56 Σημείο 38 του υπομνήματος της Επιτροπής στην υπόθεση C-82/19 PPU.

57 Γενικώς, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 27).

92. Ωστόσο, όταν πρόκειται για τη λήψη μέτρων που μπορούν να θίξουν εντονότερα την ελευθερία των προσώπων, η διαδικασία λήψεώς τους μπορεί να είναι μόνο δικαιοδοτικής φύσεως υπό την καθαυτή έννοια του όρου και, κατά συνέπεια, υπ' ευθύνη της δικαστικής εξουσίας, ήτοι, μιας εν στενή εννοία ανεξάρτητης εξουσίας.

93. Με άλλα λόγια, η «δικαστική αρχή» ισοδυναμεί με «δικαστική εξουσία» (ήτοι, ανεξάρτητη εξουσία) όταν η άσκηση δημόσιας εξουσίας μπορεί να θίξει σε τέτοιο βαθμό την ατομική ελευθερία όπως συμβαίνει με τη διαδικασία εκτελέσεως ενός ΕΕΣ, το οποίο έλκει κατ' ανάγκην την προέλευσή του από τη δικαστική αρχή που το έχει εκδώσει. Εάν ο εν λόγω όρος μπορεί να διευρυνθεί για να συμπεριλάβει άλλους θεσμούς, όπως η εισαγγελική αρχή, κάτι τέτοιο θα είναι δυνατό όταν η δράση της υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο σχετικώς άμεσο, όπως συμβαίνει με τα εθνικά εντάλματα συλλήψεως (όχι, όμως, όταν εκδίδεται ΕΕΣ).

94. Η δικαστικοποίηση της διαδικασίας της αποφάσεως-πλαισίου, σε αντιπαραβολή προς την πολιτική φύση της κλασικής εκδόσεως, επάγεται ακριβώς την ανάθεση της διαδικασίας αποκλειστικώς –κατ' αρχήν– στη δικαστική εξουσία, όπερ σημαίνει ότι εμπίπτει, εξ ορισμού, στην αρμοδιότητα (απολύτως) ανεξάρτητης εξουσίας[58]. Τούτο δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι, υπό την επιφύλαξη δικαστικού ελέγχου, συγκεκριμένα στάδια της διαδικασίας δεν μπορούν να ανατίθενται σε άλλους θεσμούς. Αυτή θα ήταν, παραδείγματος χάριν, η περίπτωση της εκδόσεως του εθνικού εντάλματος συλλήψεως το οποίο πρέπει να προηγείται κάθε ΕΕΣ.

95. Εξάλλου, η Γερμανική Κυβέρνηση παραδέχεται ανοικτά ότι, όσο εξαιρετικό και αν είναι στην πράξη, η εισαγγελική αρχή δύναται να λάβει οδηγίες και εντολές από την εκτελεστική εξουσία[59]. Το ενδεχόμενο αυτό αρκεί από μόνο του ώστε να αποκλειστεί ότι χαίρει δικαστικής ανεξαρτησίας, εννοιολογικά ασυμβίβαστης με οποιαδήποτε υπόνοια οδηγιών ή εντολών, όσο θεωρητικές ή εξαιρετικές και αν είναι καθώς και ανεξαρτήτως του εάν δίδονται στο πλαίσιο διαδικασιών προβλεπομένων προς τον σκοπό αυτόν.

96. Η ανεξαρτησία, όπως έχει ήδη εκτεθεί, είναι ασυμβίβαστη με οποιαδήποτε «ιεραρχική σχέση ή σχέση εξαρτήσεως έναντι οποιουδήποτε». Οι φορείς της δικαστικής εξουσίας είναι επίσης ανεξάρτητοι έναντι των ανώτερων βαθμών δικαιοδοσίας, οι οποίοι, ναι μεν μπορούν να αναθεωρήσουν και να ακυρώσουν τις αποφάσεις τους μεταγενέστερα, δεν μπορούν, όμως, να τους επιβάλουν πώς πρέπει να αποφανθούν.

58 Στο σημείο 73, υποσημείωση 53, των προτάσεών μου στην υπόθεση Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:547), επισήμαινα ότι το γερμανικό σύστημα παραδόσεως φαίνεται να διαπνέεται «από την ίδια διαδικασία και από τις ίδιες αρχές που διέπουν την έκδοση. Όπως έχει ήδη σημειωθεί σε έκθεση της 31ης Μαρτίου 2009, υποβληθείσα από το Συμβούλιο στα κράτη μέλη μετά τον τέταρτο γύρο αμοιβαίων αξιολογήσεων σε σχέση με την πρακτική εφαρμογή των ΕΕΣ, οι διατάξεις [της γερμανικής νομοθεσίας στον τομέα αυτόν, ακόμη και μετά τη μεταρρύθμιση του 2006, "δεν συμβάλλουν στην κατανόηση ότι η παράδοση βάσει ΕΕΣ δεν αποτελεί απλώς ελαφρώς διαφορετική παραλλαγή της κλασικής εκδόσεως, αλλά νέο είδος συνδρομής βασιζόμενης σε απολύτως διαφορετικές αρχές […] Υπό τις συνθήκες αυτές, οι ειδικοί εκτιμούν ότι υφίσταται κίνδυνος προσφυγής από τις [γερμανικές] δικαστικές αρχές στη νομοθεσία και στη νομολογία σχετικά με την έκδοση […]" (ST 7058 2009 REV 2, της 30ής Απριλίου 2009, Evaluation report on the fourth round of mutual evaluations "The practical application of the European arrest warrant and corresponding surrender procedures between Member States», report on Germany, σ. 35)"».

59 Το θεωρητικό αυτό ενδεχόμενο δεν προκύπτει μόνον από την υφιστάμενη μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της εισαγγελίας θεσμική σχέση, αλλά, ειδικότερα, από το γεγονός ότι, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο η εισαγγελία ενεργεί, στο πεδίο αυτό, κατ' ανάθεση εξουσίας από το εν λόγω υπουργείο (ή των αντίστοιχών του στα Länder). Πράγματι, όπως επισήμανα στο σημείο 73, υποσημείωση 52, των προτάσεων Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:547), «[κατά] το διαβιβασθέν από τη Γερμανική Κυβέρνηση στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου σημείωμα, της 7ης Αυγούστου 2006 (ST 12509 2006 INIT, της 7ης Σεπτεμβρίου 2006), "οι αρμόδιες σύμφωνα με το άρθρο 6 [της αποφάσεως-πλαισίου] δικαστικές αρχές είναι το ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης και τα αντίστοιχα υπουργεία των ομόσπονδων κρατών (Länder)"». Τούτο επιβεβαιώνεται στο σημείο 2.7 της διατάξεως περί παραπομπής.

97. Αντιθέτως, η ιεραρχική διάρθρωση της εισαγγελικής αρχής στη Γερμανία αποδεικνύει την ύπαρξη σχέσεως εξαρτήσεως: κατά το άρθρο 147 του GVG, το ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης ή τα ομόλογά του στα Länder εποπτεύουν και κατευθύνουν τη δράση της εισαγγελικής αρχής, στα αντίστοιχα γεωγραφικά επίπεδα. Οι ιεραρχικά ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι σε κάθε εισαγγελία των ανώτερων ή περιφερειακών δικαστηρίων, από πλευράς τους, εποπτεύουν και κατευθύνουν τη δράση των ιεραρχικά κατώτερων δημοσίων υπαλλήλων [60].

98. Όπως κατεδείχθη κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ιδιαιτέρως αξιοσημείωτες είναι οι διαφορές μεταξύ των Länder όσον αφορά τη θεσμική πολιτική από την οποία διέπεται η εισαγγελική αρχή. Εκτός από τα Länder στα οποία οι οδηγίες προς την εισαγγελική αρχή μπορούν να δίδονται μόνο γραπτώς και δημοσίως, σε άλλα επιτρέπονται και οι προφορικές. Υφίστανται, επίσης, Länder, που έχουν προτείνει να μη γίνεται, σε καμία περίπτωση, χρήση της δυνατότητας αυτής.

99. Η ως άνω διαφοροποίηση προστίθεται σε εκείνη που παρατηρείται μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά τη θεσμική και λειτουργική αυτονομία της εισαγγελικής αρχής. Καίτοι, ως προς το σημείο αυτό, εμβαθύνω με τις προτάσεις μου στην υπόθεση C-509/18 [61], η ύπαρξη, εντούτοις, διαφορετικών καθεστώτων θα υποχρέωνε τη δικαστική αρχή εκτελέσεως να εξετάζει, σε κάθε περίπτωση, αναλόγως του κράτους μέλους προελεύσεως του ΕΕΣ, τον βαθμό ανεξαρτησίας της εισαγγελικής αρχής εκδόσεως. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να εξετάζεται εάν υφίσταται δυνατότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης να απευθύνει οδηγίες και εάν έχει γίνει χρήση της δυνατότητας αυτής στο συγκεκριμένο ΕΕΣ του οποίου επιλαμβάνεται. Αναπόφευκτη συνέπεια θα ήταν η συστηματική καθυστέρηση της διαδικασίας εκτελέσεως του ΕΕΣ (με ενδεχόμενες επιπτώσεις στον χρόνο στερήσεως της ελευθερίας του κρατουμένου) και η προσθήκη ενός σταδίου που έρχεται σε αντίθεση με την απλότητα που ο νομοθέτης ήθελε να προσδώσει στον εν λόγω μηχανισμό δικαστικής συνεργασίας.

V. Πρόταση

100. Βάσει των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο, Ιρλανδία) και στο High Court (ανώτερο δικαστήριο, Ιρλανδία) ως εξής:

«Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο όρος "δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος" δεν περιλαμβάνει τον θεσμό της εισαγγελικής αρχής.»

i — Στο σημείο 6 των παρουσών προτάσεων επήλθε τροποποίηση τυπογραφικής φύσεως μετά την ανάρτηση του κειμένου στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.

60 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση έγινε αναφορά στο ενδεχόμενο εισαγγελέας που δεν συμμορφώνεται προς τις οδηγίες να εξαιρεθεί, ενδεχομένως, από την υπόθεση ή να υποστεί, στο μέλλον, αρνητικές συνέπειες σε σχέση με τη σταδιοδρομία του. Ως προς το σημείο αυτό παρατηρείται διχογνωμία στους γερμανικούς δικαστικούς κύκλους.

61 Υπόθεση Minister for Justice and Equality και P.F. (C-509/18, σημεία 32 έως 35).